

mua. E taea ai tenei, me peehi nga hihiritanga maha" o te ngakau, kei poaia e nga ngahau horihori noa ka kore mau, ka kore ma te Atua.

NGATI-POROU

WAHI IV.

Na R.T.K.

TE WHAKAPONO O NGATI-POROU

I nga korero a Keesing mo Ngati-Porou i te Wananga i mea ia ko te karakia o Ngati-Porou tetahi mea whakakotahi i tera iwi. He tika, kotahi ano te karakia o Ngati-Porou ara ko te Hahi-Mihingare; kaore he Pikopo, he Weteriana: ko te Momona no muri noa nei, no oku ra nei ano; a ko te Ringatu no nanahi nei tonu.

Na te kotahi o te iwi, na te rite o te whakaaro, ka kaha E ki ana ko te whakatauki a te Pakeha, "Ka kotahi taua ka tu, ka wehewehe ka hinga." He tika te kupu ko te karakia o Ngati-Porou tetahi take kaha o tera iwi. He tika kei te ahua o te whakapono o te iwi, kei te ahua o to ratou atua, te ahua o taua iwi. He mea te karakia o te iwi hei hiki hei pehi ranei i te iwi.

Na te ahua o te Hahi o Ngati-Porou me nga kai-kau-whau o taua Hahi i whakaikike nga whakaaro, nga tumanako me nga wawata a Ngati-Porou. Ahakoa he iwi rawa-kore, he iwi pae-ra-uta, he iwi mohoa, na tona whakapono ka tau-totoro tonu te hinengaro ki nga mea tiketike: ki te matauranga, ki te maramatanga, ki te ao hou. Ko te whakapono tetahi rewena i kake ai a Ngati-Porou.

I nga taua whakamoti tangata a Nga-Puhi ka riro herehere tetahi tangata o Ngati-Porou ko Piripi Taumata-a-kura tona ingoa. I whakaakona ia e nga Mihinare ki te whakapono. I te tau 1833 ka tu mai he kaupuke ki Waiapu, ka eke nga Maori ki te hokohoko. I te ahiahi ka hoe ki uta te tokomaha ka noho etahi rangatira ki te kaupuke: ko te Rukunata, ko Rangikatia, ko Rangiwhakatamatama, ko te Whakamara. I te po ka puta te hau, ka rere te kaupuke ki Pewhairangi me te tokowha nei ano ki runga. E whakaraua ana e Nga-Puhi mei kore ana nga Mihinare, a te Wiremu Karu-wha raua ko tona taina ko Wiremu Parata. I te mohiotanga o nga Mihinare he rangatira te tokowha nei ka puta to ratou whakaaro kia whakahokia aua tangata ki Waiapu. I te haerenga mai o Wiremu Parata me tana ope ka haere mai hoki a Taumata-a-kura i te tau 1834. I waho o te Whai-a-Pawa ka tutaki a Fortitude te kaupuke o Wiremu Parata ki te hau ko te hurihanga tena Pewhairangi atu ana. He maha nga marama i